Blogi

Blogi: Nousevat taloudet saavat lisää valtaa IMF:ssä

Kansainvälinen talous | 29.01.2016 | Paavo Miettinen

KIRJOITTAJA

Paavo Miettinen

Kiintiö- ja hallintouudistus kasvattaa IMF:n pysyvää lainauskapasiteettia kriisien ehkäisyyn ja siirtää äänivaltaa erityisesti teollisuusmailta nousevien talouksien maille.

Finanssikriisin puhjettua Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) hallintoneuvoston jäsenet päättivät vuonna 2010 kiintiö- ja hallintouudistuksesta. Uudistus kasvattaa IMF:n pysyvää lainauskapasiteettia kriisien ehkäisyyn ja siirtää äänivaltaa erityisesti teollisuusmailta nousevien talouksien maille.

IMF:llä on 188 jäsenmaata, joiden äänivalta IMF:n päätöksenteossa määräytyy erityisesti BKT:n ja muutaman muun talousindikaattorin perusteella. Maan äänivaltaa IMF:ssä kutsutaan myös kiintiöksi (quota), joka määrittelee, kuinka paljon resursseja jäsenen on siirrettävä IMF:n käyttöön ja toisaalta myös asettaa rajoitteita sille, kuinka paljon IMF voi lainata jäsenelle kriisitilanteessa. Maiden äänivallalla on merkitystä IMF:n päätöksenteossa, vaikka 24 jäsenestä muodostuva johtokunta Washingtonissa pyrkiikin tekemään päätöksiä konsensukseen pohjautuen.

Kiintiöuudistusta ei ole voitu saattaa voimaan ilman Yhdysvaltojen hyväksyntää, jolla on yli 17 prosenttia äänivallasta, koska uudistus vaatii 85 prosentin enemmistön hyväksynnän. Yhdysvaltojen sisäpoliittinen tilanne on ollut viime vuodet poikkeuksellisen eripurainen, ja kongressi on hangoitellut pitkään kiintiöuudistuksen hyväksyntää vastaan.

IMF on joutunut viimevuodet turvautumaan lainaresurssien käyttöön. Uudistuksen myötä Euroopan teollisuusmaat vähentävät myös edustustaan IMF:n johtokunnassa kahdella jäsenellä. Edustusta on jo pienennetty, mutta uudistuksen mukaisen vähennyksen saavuttaminen vaatii vielä tiukkoja neuvotteluja EU-maiden kesken.

Yhdysvaltojen kongressi päätti vuoden 2015 joulukuussa vihdoin hyväksyä kiintiökorotuksen, mutta asetti hyväksynnälle ennakkoehtoja. Ensinnäkin IMF:n tulisi poistaa lainanantosäännöistään niin kutsuttu systeemiriskilauseke, joka mahdollistaa lainanannon siinäkin tapauksessa, että maan valtionvelka saattaa olla kestämättömällä tasolla. Lauseketta on voitu käyttää tilanteissa, joissa maan velkajärjestelystä pelätään koituvan tartuntavaikutuksia, jotka vaarantaisivat rahoitusvakauden laajemmin.

Systeemiriskilauseke lisättiin IMF:n lainanantosääntöihin, kun Kreikan ensimmäisestä lainapaketista päätettiin vuonna 2010 ja sitä on käytetty Portugalin, Irlannin ja Kreikan IMF-ohjelmien hyväksynnässä ja väliarvioissa. Tämän lausekkeen poistaminen on ollut yhtenä tavoitteena myös IMF:n lainanantosääntöjen uudistushankkeessa, joka aloitettiin vuonna 2013. Vaikka systeemiriskilausekkeen poistamiselle ja IMF:n lainanantosääntöjen uudistukselle on hyvät perusteet, jää nähtäväksi, kuinka hyvin tämä toimii erityisen pahoissa kriisitilanteissa, jolloin IMF:n apua tarvitaan kiireesti.

Kiintiöiden kokoa ja muun muassa sen määräytymisperiaatteita tarkastellaan määräajoin (yleensä viiden vuoden välein). Vuonna 2010 sovitun kiintiökorotuksen loppuunsaattaminen on tärkeä virstanpylväs IMF:n uudistuessa vastaamaan jäsenvaltioiden muuttuneita taloussuhteita ja tarpeita. Uudistuksen voimaansaattaminen on kuitenkin kestänyt niin kauan, että seuraava arvio kiintiöiden koosta ja äänivallan jaosta odottaa jo tekijäänsä. Samalla arvioidaan uudelleen myös kiintiöiden ja äänivallan määräytymisperusteita.

Odotettavissa on kiivas neuvottelu, jossa maat puhuvat niiden osuutta parantavien perusteiden puolesta. Nousevien talouksien merkitys maailmantaloudessa on jatkanut kasvuaan, joten äänivaltajaon seuraava muutos jatkunee samaan suuntaan.

Asiasanat

IMF